

og eks. 66: morænesøer. Her forekommer det anm., at den forenkling, der er nødvendig forudsætning for skitse-mæssige fremstillinger, er drevet videre end rigtigt. Hovedopholds-linien for isen i sidste istid føres gennem hele Jylland fra syd mod nord, uden at den karakteristiske retningsændring ved Viborg, mod vest til Bovbjerg, antydes. Skagens Odde's vækst er behandlet så udførligt i dansk geologisk og geografisk litteratur, at den her givne forklaring som simpel krumodde forekommer anm. at være en unødvendig forenkling i en fremstilling, der iøvrigt behandler meget udviklede strukturer.

Man kan have indvendinger at fremføre mod enkeltheder, som det altid må være tilfældet i et arbejde, der tilstræber oversigt over et stort og indviklet stof, men man må beundre den pædagogiske tilrettelægning. Det er geomorfologisk beskrivelse med anvendelse af moderne anskuelsesmidler svarende til tidens behov og i pagt med geografisk arbejdsforms bedste traditioner. *Axel Schou.*

Atlas des Formes du Relief. Udgivet af Institut Géographique National. 23 × 31 cm, 179 s. Paris 1956.

Dette atlas over landskabsformer er et pædagogisk standardværk, der vil komme til at indtage en fremtrædende plads i den geomorfologiske håndbogslitteratur, og som vil præge den højere geografi-undervisning, overalt hvor læren om jordoverfladens relief dyrkes som en af fagets grundlæggende discipliner. Det er udarbejdet af en atlaskommission med Sorbonne-professoren A. Cholley som præsident og er et strålende eksempel på, hvad der kan nås ved et samarbejde mellem geografer, kartografer, luftfotoeksperter og reproduktionsteknikere, når der fra alle sider ydes det bedste. Bortset fra nogle grønlandske motiver og et par eksempler fra områder nær Frankrigs grænser er alle overfladeformer demonstreret ved eksempler fra franske landskaber. En samling indeksskort hjælper til fiksering af lokaliteterne.

Alt efter de krav, de forskellige landskabsformer stiller til bedst egnet gengivelsesform, anvendes kurvekort, luftfotografier (lodret-optagelser såvel som skråbilleder) eller begge typer. Såvel luftbilleder som kort er i en række tilfælde fremstillet som anaglyfbilleder til stereoskopisk iagttagelse ved hjælp af rød-grønne briller. 3 D-effekten, der opnås med den her anvendte fornemme reproduktionsteknik, er simpelthen imponerende. Luftfotografierne giver en plastisk virkning, der takket være den forstærkede perspektivvirkning gør dem endnu bedre egnet til landskabsanalytisk betragtning

end selve det direkte synsindtryk fra flyvemaskinen. Kurvekortene fremtræder ved stereobetragtningen som reliefkort i hvid karton med højdekurver og navnestof liggende i landskabets overflade — en illusionsmodel af største værdi ved undervisning og fuldtud ækvivalerende med kostbare uhåndterlige landskabsmodeller.

Da luftfotografier for at undgå reliefinversion under synsopfattelsen skal ses fra én bestemt side, der er bestemt af belyningsretningen i optagelsesøjeblikket, er de her alle forsynet med et påtryk, der angiver, fra hvilken side, de skal ses. Man må altså vende bogen efter de enkelte billeder, da de af hensyn til kompasorienteringen er anbragt med nordretning mod bogens overkant — men resultatet i form af rigtig eller forbedret rumopfattelse er forbløffende og den lille umage værd.

Til hjælp ved billedtolkningen er indlagt snitlinier, og de tilsvarende profiler er gengivet på samme side. Teksten er kortfattet, men særdeles velredigeret. Man får præcis oplysning om billedindholdet med hensyn til viste formkomplekser samt den nødvendige geologiske information med hensyn til bjergarter og strukturer. Specifikationer vedrørende målestoksforhold og referencer til kortkataloger udvider mulighederne for materialets anvendelse i forskningsøjemed, og indbindingen efter ringbogssystem gør det let at udtage de enkelte plancher til brug ved specialarbejder. Der foreligger 2 forskellige udgaver med henholdsvis fransk og engelsk tekst.

Axel Schou.

Essais de Géographie. Udg. af Videnskabernes Selskab i Sovjetunionen, Moskva-Leningrad 1956. 16 × 26 cm, 412 s.

Denne samling af 43 afhandlinger fra en række forskellige geografiske felter er udgivet i anledning af geografikongressen i Rio, hvor disse arbejder blev præsenteret. Publikationen får en særlig interesse derved, at sproget er fransk, hvorved disse afhandlinger bliver tilgængelige for større kredse, end det almindeligvis er tilfældet med russisk geografisk litteratur. Man får et umiddelbart indtryk af den store forskningsaktivitet, et forhold som også på anden måde giver sig udtryk, nemlig i antallet af geografiske instituter.

De to indledende afhandlinger beskriver den geografiske forsknings karakter og betydning i U.S.S.R., og et enkelt af de historisk-geografiske arbejder tager særlig sigte på kongressen, idet det drejer sig om den første russiske ekspedition til Brasilien. De øvrige er åbenbart udvalgt for at præsentere så vidt muligt samtlige arbej-